

Proverbs 10 to 29

Geduld bedachtzaam

- 17 Wie onbesuisd is, handelt dwaas, wie berekenend is, maakt zich gehaat.
29 Wie geduldig is geeft blijk van groot inzicht, wie onbesuisd is stapelt dwaasheid op dwaasheid.
32 Beter een geduldig mens dan een vechtjas, beter zelfbeheersing dan een stad veroveren.
2 IJver zonder kennis leidt tot niets, wie overijld te werk gaat, maakt al snel een blunder.
11 Een verstandig mens houdt zijn woede in toom, het siert hem als hij fouten door de vingers ziet.
19 Wie doldriftig is, zal moeten boeten, als je hem zijn woede toestaat, neemt die enkel toe.
24 Ga niet om met een heethoofd, houd je niet op met een driftkop, opdat je niet dezelfde weg gaat als hij en voor jezelf een valstrik zet.
27 Doe eerst je werk op het land, maak eerst je akker gereed, bouw daarna pas je huis.
16 Als je honing hebt gevonden, eet dan niet meer dan goed voor je is, spaar je maag, anders braak je het uit.
28 Iemand zonder zelfbeheersing is als een stad waarvan de muur is geslecht.
27:1 Juich niet over de dag van morgen, je weet niet wat hij brengen zal.
22 Een driftkop maakt snel ruzie, een heethoofd gaat vaak over de schreef.

Eerlijk bedrog steekpenning

- 11:1 Een valse weegschaal is de HEER een gruwel, zuivere gewichten zijn hem welgevallig.
14 'Niets waard! Niets waard!' zegt de koper, maar als hij weggaat, wrijft hij zich in de handen.
10 Twee gewichten om te wegen, twee maten om te meten, beide zijn de HEER een gruwel.
23 Twee gewichten om te wegen, het is de HEER een gruwel, een valse weegschaal is een slechte zaak.
3 Wie eerlijk leeft, heeft zijn onkreukbaarheid als gids, wie onbetrouwbaar is, gaat aan zijn oneerlijkheid ten onder.
6 Wie eerlijk leeft, wordt door zijn rechtvaardigheid gered, wie onbetrouwbaar is, raakt verstrikt in zijn begeerte.
6 Velen roemen hun eigen trouw, maar wie vindt een mens die werkelijk betrouwbaar is?
10 Wie heimelijk zijn oog dichtknijpt, veroorzaakt ellende, zo'n bedrieger komt ook zelf ten val.
20 De HEER verfoeit bedriegers, wie eerlijk leven, zijn hem welgevallig.
22 Bedriegers zijn de HEER een gruwel, wie waarachtig handelen, zijn hem welgevallig.
8 Wie steekpenningen uitdeelt, denkt edelstenen uit te delen, zo hoopt hij overal succes te hebben.
23 Een goddeloze haalt een buidel geld te voorschijn, hij koopt om en kromt de paden van het recht.
19:1 Beter een arme die onberispelijk leeft dan een slinkse leugenaar—die is dwaas.
9 Wie zou kunnen zeggen: 'Ik heb mijn hart gezuiverd, ik ben vrij van zonden'?'
17 Gestolen voedsel smaakt aanvankelijk goed, maar later lijkt je mond gevuld met kiezels.
8 Een vreemdeling volgt slinkse wegen, een eerlijk mens handelt oprecht.

Kwaad

- 30 Wie heimelijk zijn oog dichtknijpt, heeft kwaad in de zin, wie zijn lippen samenperst, heeft het kwaad al gedaan
20 Wie kwaad smeden, zijn een en al bedrog, vreugde wacht wie vrede zoeken.
10 Een goddeloze is uit op het kwaad, hij toont geen medelijden met zijn medemens.
27 Wie het goede zoekt, zal waardering vinden, wie het kwade zoekt, wordt door het kwaad getroffen.
17 Wie oprecht is, mijdt de weg van het kwaad, wie zijn weg in het oog houdt, beschermt zijn leven.
12 De HEER behoedt de waarheid, hij logenstraft de woorden van bedriegers.
24:1 Wees niet jaloers op kwaadaardige mensen, zoek hun gezelschap niet, want ze hebben kwaad in de zin en spreken onheilspellende woorden.
8 Wie altijd kwaad in de zin heeft, wordt een boosdoener genoemd.
19 Wind je niet op over kwaadaardige mensen, wees niet jaloers op goddelozen.
26 Wie een eerlijk antwoord geeft, is als iemand die een kus op je lippen drukt.
19 Vertrouwen op een onbetrouwbaar mens in tijden van nood is als eten met een rottend gebit, lopen met een verzwikte enkel.
24 Een heler doet zichzelf veel kwaad, hij weet dat hij vervloekt wordt, toch geeft hij de dief niet aan.
24 Wie zijn vader en moeder berooft en zegt: 'Daar steekt geen kwaad in, 'is niet beter dan een moordenaar.

Rechtvaardigheid

- 13 Als je telkens goed met kwaad vergeldt, verdwijnt het kwaad nooit uit je huis.
22 Zeg niet: 'Ik zal dat kwaad vergelden, 'wacht op de HEER, hij zal je helpen.
16 Het loon van een rechtvaardige is een gelukkig leven, goddeloosheid leidt alleen tot zonde.
5 Rechtvaardigen denken volgens het recht, goddelozen hebben bedrog in de zin.
24 Wat een goddeloze vreest, overkomt hem, een rechtvaardige ontvangt wat hij verlangt.
25 Als de storm is uitgewoed, zijn de goddelozen weggevaagd, wie rechtvaardig zijn, staan voor altijd overeind.
28 Een rechtvaardige heeft vreugde te verwachten, een goddeloze hoeft op niets te hopen.
30 Wie rechtvaardig is, zal nooit wankelen, de goddelozen worden van de aarde weggevaagd.
8 Wie rechtvaardig is, wordt bevrijd van zijn ellende, zijn plaats wordt ingenomen door een goddeloze.
10 Als het rechtvaardigen goed gaat, is heel de stad verheugd, als goddelozen ten onder gaan, klinkt overal gejuich.

- 23 Wat een rechtvaardige verlangt, brengt niets dan goeds, wat een goddeloze hoopt, veroorzaakt rampspoed.
- 3 Goddeloosheid brengt een mens ten val, de rechtvaardigen staan onwrikbaar geworteld.
- 7 De goddelozen worden omvergeworpen en verdwijnen, het huis van de rechtvaardigen houdt stand.
- 21 De rechtvaardige wordt niet door onheil getroffen, goddelozen worden bedolven onder ellende.
- 26 De rechtvaardige is beter af dan ieder ander, de goddeloze volgt een dwaalspoor.
- 9 Het licht van een rechtvaardige brengt vreugde, de lamp van goddelozen wordt gedoofd.
- 19 Slechte mensen moeten buigen voor goede, goddelozen kloppen op de poorten van rechtvaardigen.
- 32 Een goddeloze gaat door zijn slechtheid ten onder, een rechtvaardige vindt als hij sterft een schuilplaats.
- 9 De weg van de goddelozen is de HEER een gruwel, wie rechtvaardigheid nastreeft, heeft hij lief.
- 29 De HEER is ver verwijderd van de goddelozen, het gebed van de rechtvaardigen hoort hij.
- 15 Wie een goddeloze vrijspreekt en wie een rechtvaardige beschuldigt, beiden zijn de HEER een gruwel.
- 5 Het is niet goed een goddeloze te bevoorrechten en het recht van een rechtvaardige te schenden.
- 18 Goddelozen zijn het losgeld voor rechtvaardigen, oprechten worden vrijgekocht, trouwelozen niet.
- 19 Wie werkelijk rechtvaardig is vindt het leven, wie uit is op het kwaad de dood.
- 21 Zo zeker als een onrechtvaardige gestraft wordt, zo zeker gaat het nageslacht van een rechtvaardige vrijuit.
- 34 Rechtvaardigheid verheft een volk, zonde maakt het te schande.
- 31 De ouderdom is een prachtige kroon, je vindt hem op de weg van de rechtvaardigheid.
- 26 Het is verwerpelijk om een onschuldige een boete op te leggen, een edel mens zweepslagen geven is in strijd met het recht.
- 3 Waar goddeloosheid is, is verachting, een schanddaad gaat gepaard met smaad.
- 10 De naam van de HEER is een sterke toren, de rechtvaardige snelt erheen, en is veilig.
- 17 Wie als eerste pleit, lijkt zijn recht te krijgen, maar dan komt zijn tegenstander, en die vecht het aan.
- 18 Het lot kan een geschil beslechten, het bemiddelt zelfs tussen de grootste heethoofden.
- 7 Het geweld van goddelozen sleurt hen naar de ondergang, ze weigeren het recht in acht te nemen.
- 12 De rechtvaardige God slaat de goddelozen gade, hij stort ze in het verderf.
- 15 De rechtvaardige geniet ervan het recht in acht te nemen, wie onrecht doet, wacht ellende.
- 21 Wie rechtvaardigheid en trouw nastreeft, ontvangt leven, rechtvaardigheid en eer.
- 13 Wie een gebod veracht, zal daarvoor de prijs betalen, wie het in acht neemt, wordt beloond.
- 8 Wie onheil zaait, zal onheil oogsten, de stok waarmee hij slaat, zal hem te gronde richten.
- 14 De mond van een lichtzinnige vrouw is als een diepe put, wie door de HEER is vervloekt, valt daarin.
- 23 Want de HEER verdedigt hun rechten, wie hen bedreigen, jaagt hij de dood in.
- 10 Verleg geen oude grenzen, schend de akkers van wezen niet. Want hun beschermer is sterk, hij zal hun rechten tegen je verdedigen.
- 11 Bevrijd hen die ter dood veroordeeld zijn, doe alles om hun leven te redden.
- 15 Jij, goddeloze, belaag niet het huis van een rechtvaardige, verwoest zijn woning niet.
- 16 Een rechtvaardige komt zevenmaal ten val, maar telkens staat hij op. Een goddeloze struikelt door zijn slechte daden, en komt vroeger ten val.
- 17 Verheug je niet over de val van je vijand, juich niet als hij ten onder gaat. Want de HEER ziet het en keurt het af, en laat zijn woede op je vijand varen.
- 23 Ook deze spreken zijn afkomstig van de wijzen. Een partijdig oordeel in een rechtszaak is verkeerd. Wie tegen een schuldige zegt: 'Je bent onschuldig, 'wordt door alle volken verwenst, wordt door alle naties vervloekt. Wie de schuldigen veroordeelt, zal het goed gaan, hij wordt gezegend met voorspoed.
- 29 Zeg niet: 'Wat hij mij heeft aangedaan, doe ik hem aan. Ik betaal hem met gelijke munt.'
- 7 Als je denkt dat iemand iets misdaan heeft, sleep hem dan niet overijld voor het gerecht. Wat zou je moeten doen als hij je te schande maakt?
- 9 Als je een rechtsgeding met iemand hebt, onthul dan geen geheimen van een ander. Als hij dat te weten komt, word je zelf het slachtoffer: hij maakt je te schande.
- 26 Een rechtvaardige die een goddeloze niet weerstaat, is als een troebele bron, een vergiftigde put.
- 27 Wie een kuil graaft voor een ander, valt er zelf in, wie een steen op iemand afrolt, komt er zelf onder.
- 28:1 Een goddeloze vlucht, ook al is er niemand die hem achtervolgt, een rechtvaardige voelt zich zo veilig als een leeuw.
- 4 Wie de wet niet naleeft, prijst de goddeloze, wie de wet in acht neemt, vecht tegen de wetteloze.
- 12 Als rechtvaardigen regeren, heeft het leven glans, als goddelozen aan de macht zijn, houdt elk mens zich schuil.
- 17 Een mens die bloed vergoten heeft, zal het graf in vluchten; laat niemand hem daarvan weerhouden.
- 21 Partijdig zijn is slecht, maar men is het al voor een stuk brood.
- 28 Komen goddelozen aan de macht, dan zoekt ieder mens een schuilplaats, gaan ze ten onder, dan zullen rechtvaardigen heersen.
- 2 Als rechtvaardigen heersen, is het volk verheugd, als een goddeloze aan de macht is, jammert het volk.
- 6 Een boosdoener verstrikt zich in zijn kwade daden, een rechtvaardige jubelt en juicht.
- 7 Een rechtvaardige erkent de rechten van de armen, een goddeloze is daar blind voor.
- 16 Als goddelozen aan de macht zijn, neemt de misdaad toe, maar eens zullen de rechtvaardigen getuige zijn van hun val.
- 18 Zonder profetie vervalt het volk tot bandeloosheid, wie de wet in acht neemt, is gelukkig.
- 27 Een rechtvaardige verfoeit een onrechtvaardige, een goddeloze wie de rechte weg gaat.
- 25 Wanneer een rechtvaardige eet, wordt hij verzadigd, een goddeloze houdt een hongerige maag.

+Rijkdom

- 2 Oneerlijk verkregen rijkdom baat je niet, rechtvaardigheid redt van de dood.
- 3 De HEER laat een rechtvaardige geen honger lijden, hij geeft niet toe aan de begeerte van een goddeloze.
- 6 Een rechtvaardige wordt rijk gezegend, de woorden van een goddeloze verhullen geweld.
- 7 De herinnering aan een rechtvaardige strekt tot zegen, de naam van goddelozen vergaat.
- 18 De winst van een goddeloze is bedrieglijk, het loon van een rechtvaardige is duurzaam.
- 31 Een rechtvaardige krijgt op aarde zijn loon, zondaars en goddelozen niet minder.
- 10 Een rechtvaardige zorgt goed voor zijn vee, een goddeloze is alleen maar wreed.
- 12 Een goddeloze jaagt op zijn eigen ondergang, wat rechtvaardigen doen, werpt vruchten af.
- 21 Zondaars treft ellende, rechtvaardigen wacht een beloning.
- 6 Het huis van een rechtvaardige bergt talloze schatten, in wat een goddeloze voortbrengt, schuilt ellende.
- 26 Velen willen almaar meer bezit, maar de rechtvaardige geeft, hij houdt niets voor zichzelf.

+Woorden

- 20 De uitspraken van een rechtvaardige zijn als zuiver zilver, de gedachten van een goddeloze zijn niets waard.
- 21 De woorden van een rechtvaardige zijn voedsel voor velen, dwazen sterven door gebrek aan verstand.
- 31 Een rechtvaardige spreekt wijze woorden, de tong van leugenaars wordt uitgerukt.
- 9 Een kwaadaardig iemand richt met zijn woorden anderen te gronde, een rechtvaardige wordt door inzicht gered.
- 32 Wie rechtvaardig is, kiest het juiste woord, een goddeloze neemt slechts leugens in de mond.
- 13 Een kwaadaardig mens verstrikt zich in zijn eigen leugens, een rechtvaardige ontsnapt aan ieder gevaar.
- 5 Een rechtvaardige verafschuwt leugens, door zijn schandelijke praatjes staat een goddeloze in een kwade reuk.

Oprechtheid

- 11 Door de zegen van oprechte mensen komt een stad tot bloei, de uitspraken van goddelozen zijn haar ondergang.
- 6 De woorden van de goddelozen zijn een dodelijke hinderlaag, wat oprechten zeggen, is een bevrijding.
- 9 Wat dwazen verenigt, is hun wangedrag, oprechten waarderen elkaar.
- 11 Het huis van goddelozen wordt verwoest, voorspoed is er voor de woning van oprechten.
- 19 Zoals water het gezicht weerspiegelt, zo weerspiegelt het hart de mens.
- 10 Wie oprechte mensen op het slechte pad brengt, komt in zijn eigen val terecht; de oprechten vinden geluk.
- 13 Wie zijn fouten verbergt, zal geen voorspoed kennen, wie ze toegeeft en vermijdt, krijgt vergeving.
- 10 Moordenaars haten een mens die onberispelijk leeft, oprechten respecteren zijn leven.

Rijkdom-Armoede

- 15 Het bezit van een rijkdom is zijn vesting, de armoede van een arme een ruïne.
- 24 Wie vrijgevig is, wordt almaar rijker, wie gierig is, wordt arm.
- 23 Het pas ontgonnen land schenkt arme mensen overvloed, onrecht rukt het van hen weg.
- 7 De een doet zich rijk voor terwijl hij niets bezit, de ander doet of hij arm is terwijl hij een vermogen heeft.
- 8 De rijkdom van een mens is het losgeld voor zijn leven, ben je arm, dan word je niet bedreigd.
- 20 Een arm mens wordt zelfs door zijn vriend gehaat, wie rijk is heeft veel vrienden.
- 21 Wie zijn medemens veracht, is een zondaar, gelukkig hij die zich bekommert om de armen.
- 31 Wie een verschoppeling onderdrukt, beledigt zijn schepper, wie zich over een arme ontfermt, eert hem.
- 15 Voor wie arm is, is het leven niets dan ellende, maar blijmoedigheid maakt het leven tot een feest.
- 7 Een arme wordt door al zijn broers gehaat, meer nog door zijn vrienden, ze gaan hem uit de weg; als hij een beroep op ze doet, is dat tevergeefs.
- 17 Wie barmhartig is voor een arme leent aan de HEER, die zal hem zijn weldaad vergoeden.
- 22 Een mens heeft het verlangen goed te doen, je kunt beter arm dan onbetrouwbaar zijn.
- 13 Wie zijn oren sluit voor het gejammer van de arme zal ooit zelf om hulp schreeuwen, en geen antwoord krijgen.
- 4 Rijkdom maakt veel vrienden, een arme komt alleen te staan.
- 16 Een vrouw verwerft haar eer door haar bevalligheid, een man zijn rijkdom door zijn kracht.
- 28 Wie vertrouwt op zijn rijkdom is een blad dat valt, een rechtvaardige komt tot bloei.
- 4 Rijkdom helpt je niet op de dag dat God straft, rechtvaardigheid redt van de dood.
- 7 Wanneer een goddeloze sterft, gaat al zijn hoop verloren, van zijn rijkdom hoeft hij niets te verwachten.
- 11 In de schoot geworpen rijkdom is weer snel verdwenen, gestage groei maakt rijk.
- 24 Wijzen worden met rijkdom gekroond, dwaasheid is de tooi van dwazen.
- 21 Rijkdom die in korte tijd verworven is, brengt geen zegen voor later.
- 6 Rijkdom verworven door bedrog is als een vluchtige adem op zoek naar de dood.
- 16 Beter een schamel bezit en ontzag voor de HEER dan grote rijkdom en veel onrust.
- 8 Beter een schamel bezit, rechtvaardig verworven, dan een grote rijkdom, verkregen door onrecht.
- 9 Beter een onaanzienlijk mens met een knecht dan een bluffer die gebrek aan voedsel heeft.
- 17 Beter een karige schotel groenten en liefde dan een vetgemeste os en haat.
- 22 Alleen de zegen van de HEER maakt rijk, zwoegen voegt daar niets aan toe.
- 25 Een gulle geveer zal gedijen, wie te drinken geeft, zal te drinken krijgen.
- 26 Wie zijn graan vasthoudt, wordt door het volk vervloekt, wie het verkoopt, wordt gezegend.
- 22 Een goed mens laat ook een kleinkind een erfdeel na, een zondaar vergaart bezit voor een rechtvaardige.

- 4 Als er geen runderen zijn, kan de voederbak leeg blijven, de kracht van ossen biedt een rijke oogst.
- 27 Wie woekerwinst najaagt, richt zijn huis te gronde, wie steekpenningen haat, zal leven.
- 26 Een mens zwoegt omdat hij moet eten, het is de honger die hem dwingt.
- 5 Wie een verschoppeling bespot, beledigt zijn schepper, wie zich over iemands ongeluk verheugt, blijft niet ongestraft.
- 16 Welk nut heeft geld in de hand van een dwaas? Dom als hij is, kan hij toch geen wijsheid kopen.
- 18:1 Een zelfzuchtig iemand volgt alleen zijn eigen wil, hij gaat de strijd met alle wijsheid aan.
- 11 Een rijkwaard denkt dat zijn bezit een vesting is, achter een muur waant hij zich veilig.
- 16 Wie geschenken uitdeelt, opent deuren voor zichzelf, hij verschaft zich toegang tot de machtigen.
- 23 Een verschoppeling bidt en smeekt, de rijkwaard antwoordt hem hooghartig.
- 6 Velen dingen naar de gunst van een voornaam persoon, ieder is de vriend van een vrijgevig mens.
- 14 Een heimelijke gift doet woede bedaren, onderhands gegeven geld temt razernij.
- 17 Wie te vaak feestviert, zal gebrek lijden, wie te veel van eten en drinken houdt, wordt nooit rijk.
- 22:1 Een goede naam is te verkiezen boven grote rijkdom, waardering boven zilver en goud.
- 2 Een arme en een rijke hebben dit gemeen: de HEER heeft hen beiden gemaakt.
- 7 Een rijke heeft macht over armen, wie leent, is de slaaf van wie uitleent.
- 9 Een goedhartig mens wordt gezegend, hij deelt zijn voedsel met de armen.
- 16 Wie een arme onderdrukt, maakt hem enkel rijk, wie een rijke geld geeft, zorgt ervoor dat hij gebrek lijdt.
- 22 Beroof een arme niet, hij is al arm genoeg. Vertrap een verschoppeling niet als hij terechtstaat in de poort.
- 4 Tob jezelf niet af om rijk te worden, zet dat plan opzij. Zodra je op rijkdom afvliegt, is die al verdwenen. Hij krijgt vleugels, plotseling, en vliegt als een arend weg. Ga niet aan tafel bij een gierigaard, laat je niet verleiden door zijn lekkernijen. Hij is door en door berekenend. Zegt hij: 'Tast toe, 'dan meent hij er niets van. Wat hij je voorzet, braak je uit, je vriendelijke woorden zijn aan hem verspild.
- 14 Wie prat gaat op een geschenk zonder waarde, is als wind en wolken zonder regen.
- 7 Wie genoeg te eten heeft, veracht de zoetste honing, voor wie honger heeft, is al het bittere zoet.
- 20 De afgrond van het dodenrijk raakt nooit verzadigd, en ook de ogen van een mens krijgen nooit genoeg.
- 23 Weet hoe het met je schapen en geiten gaat, zorg goed voor je kudde. Er is niet altijd overvloed, en ook een kroon gaat niet altijd over op het volgende geslacht. Als het eerste gras gemaaid is en het nieuwe opschiet en je in de bergen hebt gehooit, heb je jonge rammen voor je kleding, koop je met je bokken een stuk grond, en voorzien je geiten je van melk in overvloed, voor jou, je huis en je slavinnen.
- 3 Wie tot armoede vervallen is en de armen onderdrukt, is als regen die de oogst wegspoelt.
- 6 Beter een arme die onberispelijk leeft dan een rijkwaard die vol leugens zit.
- 8 Wie zijn bezit vergroot door woekerrente, vergroot het voor wie zich bekommert om verschoppelingen.
- 11 Een rijkwaard dicht zichzelf veel wijsheid toe, een arme met inzicht doorziet hem.
- 19 Wie zijn grond bewerkt, heeft genoeg te eten, wie lucht najaagt, wordt gevoed met armoede.
- 20 Een eerlijk mens wordt rijkelijk gezegend, wie snel rijk wil worden, blijft niet ongestraft.
- 22 Een hebzuchtig mens jaagt rijkdom na, hij weet niet dat hem gebrek wacht.
- 27 Wie aan de armen geeft, lijdt nooit gebrek, wie zijn ogen sluit, wordt door veel vervloekingen getroffen.

Luiheid-Vlijt

- 26 Als azijn voor de tanden, als rook voor de ogen, zo is een luiaard voor zijn meester.
- 29 Wie have en goed verwaarloost, krijgt er wind voor terug, zo'n dwaas wordt de slaaf van een wijze.
- 27 Een nietsnut roept het kwaad op, wat hij zegt is een verzegend vuur.
- 4 Een luiaard ploegt niet in de herfst, en vraagt zich in de zomer af waarom hij niet kan oogsten.
- 25 De verlangens van een luiaard leiden tot zijn dood, hij weigert zijn handen te gebruiken.
- 9 Wie lui is in zijn werk, werkt aan zijn eigen ondergang.
- 15 Als je lui bent, verslaap je je tijd, als je laks bent, zul je honger lijden.
- 24 Een luiaard laat zijn hand in de schaal rusten, hij brengt hem zelfs niet naar zijn mond.
- 4 Luië handen maken arm, ijverige handen brengen rijkdom.
- 5 Een zoon die in de zomer oogst, is verstandig, slaapt hij in de oogsttijd, dan maakt hij zijn ouders te schande.
- 11 Wie zijn grond bewerkt, heeft altijd genoeg te eten, wie lucht najaagt, heeft geen verstand.
- 27 Een luië jager vangt nooit wild, een vlijtig mens verwerft een kostbaar vermogen.
- 24 Een vlijtig mens verwerft gezag, luiheid leidt tot slavernij.
- 4 De verlangens van een luiaard worden niet vervuld, een vlijtig mens wordt rijkelijk gelaafd.
- 5 De plannen van een vlijtig mens strekken hem tot voordeel, wie overijld te werk gaat, zal gebrek lijden.
- 19 Het pad van een luiaard is vol dorens, de weg van de oprechten is geëffend.
- 13 Slaap niet al te graag, dan word je niet arm, sta vroeg op, dan heb je genoeg te eten.
- 13 Een luiaard zegt: 'Buiten loopt een leeuw, die zal me verscheuren.' Want wie kwaad doet, heeft geen toekomst, het licht van goddelozen wordt gedoofd.
- 29 Wie roept altijd ach en wee, wie maakt altijd ruzie? Wie heeft altijd wat te klagen, wie raakt altijd nodeloos gewond? Wie heeft altijd troebele ogen? Een dronkaard, die tot in de vroege morgen drinkt, die blijft proeven van de wijn. Laat je niet verleiden door de glans van wijn, wanneer hij fonkelt in de beker. Hij glijdt zo makkelijk over de tong, maar later bijt hij als een slang, spuit hij gif als een adder. Dan zie je vreemde dingen en begin je wartaal uit te

- slaan. Je voelt je heen en weer geslingerd door de golven, alsof je vastzit boven in het want. ‘Ik ben geslagen, maar heb niets gevoeld, ik ben afgerost, maar heb niets gemerkt. Laat ik maar eens opstaan, eerst een beker wijn.’
- 30 Ik liep over het veld van een luiaard, door de wijngaard van een dwaas. Alles was overwoekerd door onkruid, zijn hele terrein was met distels bedekt, de muur lag in puin. Ik zag het, en nam het ter harte, ik nam het in mij op, en trok er lering uit. Nog even dan? Nog even slapen, nog een beetje rusten, een ogenblik nog blijven liggen? Armoede overvalt je als een struikrover, als een bandiet slaat gebrek je neer.
- 13 Een luiaard zegt: ‘Er is een leeuw op de weg, er sluipt een leeuw in de straten.’ Zoals een deur in zijn scharnieren draait, zo draait een luiaard zich om in zijn bed.
- 15 Al heeft een luiaard zijn hand in de schaal, hij vindt het te vermoeiend om hem naar zijn mond te brengen.
- 16 Een luiaard vindt zichzelf veel wijzer dan zeven mensen met een afgewogen oordeel.
- 21 Wie zijn slaaf vanaf zijn jeugd verwent, krijgt uiteindelijk met een rebel te doen.

Hoogmoed-Bescheidenheid

- 2 Hoogmoed leidt tot schande, wijsheid kenmerkt wie bescheiden is.
- 3 De woorden van een dwaas zijn een stok voor zijn hoogmoed, wat een wijze zegt, biedt veiligheid.
- 25 De HEER verwoest het huis van de hoogmoedigen, het bezit van weduwen beschermt hij.
- 5 De HEER verafschuwt hooghartige mensen, ze worden hoe dan ook gestraft.
- 18 Hooghartigheid gaat vooraf aan ellende, hoogmoed komt voor de val.
- 19 Beter in eenvoud leven met de armen dan de buit verdelen met hoogmoedigen.
- 4 Een hooghartige blik, een aanmatigend hart, wat een goddeloze uitstraalt is zondig.
- 24 Een spotter is verwaand en onbeschoft, hij is grenzeloos hooghartig.
- 12 Wie zichzelf in de hoogte steekt, komt ten val, bescheidenheid gaat aan eerbetoon vooraf.
- 33 Wie ontzag heeft voor de HEER wint aan wijsheid, bescheidenheid gaat aan eerbetoon vooraf.
- 4 Wie bescheiden is en ontzag heeft voor de HEER, wordt beloond met rijkdom, eer en een lang leven.
- 27 Overmatig honing eten is niet goed, overmatig eer zoeken al evenmin.
- 2 Laat een ander je prijzen, doe het niet zelf, laat het over aan een vreemde, zie er zelf van af.
- 23 De hoogmoed van een mens brengt hem ten val, eer is weggelegd voor wie bescheiden is.

Ruzie

- 12 Haat brengt ruzie voort, liefde dekt alle fouten toe.
- 16 Een dwaas toont onmiddellijk zijn woede, wie verstandig is, zwijgt als hij beledigd wordt.
- 15:1 Een vriendelijk antwoord doet woede bedaren, krenkende woorden wakkeren toorn aan.
- 18 Een driftkop wakkert ruzie aan, wie kalm is sust een twistgesprek.
- 13 Een dwaze zoon is voor zijn vader een ramp, het geruzie van een vrouw is als een dak dat altijd lekt.
- 3 Het strekt een mens tot eer om ruzie te vermijden, een dwaas stort zich in een woordenstrijd.
- 9 Je kunt beter in een hoekje op het dak wonen dan in één huis met een vrouw die ruzie zoekt.
- 19 Je kunt beter in de woestijn wonen dan samenleven met een humeurige vrouw die ruzie zoekt.
- 28 Een vals karakter zaait voortdurend tweedracht, een lasteraar drijft vrienden uit elkaar.
- 17:1 Beter een stuk droog brood en vrede dan een huis vol met voedsel en ruzie.
- 11 Een kwaadaardig mens is alleen op ruzie uit, er wordt een onheilsbode op hem afgestuurd.
- 14 Wie een ruzie begint, ontketent een stortvloed; staak de strijd voordat hij losbarst.
- 19 Wie van ruzie houdt, doet een ander graag geweld aan, wie een grote mond opzet, zoekt zijn eigen ondergang.
- 19 Een verongelijkte broer is ontoegankelijker dan een vesting, ruzie is als een vergrendelde toren.
- 6 De woorden van een dwaas zaaien tweedracht, wat hij zegt leidt tot een vechtpartij.
- 10 Jaag een spotter weg, en de ruzie is voorbij, twistgesprekken en beledigingen houden op.
- 24 Je kunt beter in een hoekje op het dak wonen dan in één huis met een vrouw die ruzie zoekt.
- 17 Wie zich met een woordenstrijd bemoeit die hem niet aangaat, trekt aan de oren van een hond die rustig voorbijloopt.
- 20 Als er geen hout meer is, dooft het vuur, als de lasteraar verdwijnt, eindigt de ruzie.
- 21 Kolen laten gloeien, hout doet vlammen, een ruziemaker laat een woordenstrijd ontbranden.
- 4 Woede is wreed, razernij is als een stortvloed, maar wie is tegen jaloezie bestand?
- 15 Als een dak dat altijd lekt wanneer het regent, zo is een vrouw die steeds weer ruzie zoekt. Wie haar in toom probeert te houden, is als iemand die de wind wil vangen of olie denkt te grijpen.
- 25 Wie hebzuchtig is, ontketent ruzie, wie op de HEER vertrouwt, wordt rijk.
- 8 Protsers brengen onrust in een stad, wijzen doen woede bedaren.

Getuige

- 17 Wie de waarheid spreekt, dient het recht, een valse getuige verkondigt slechts leugens.
- 5 Een betrouwbare getuige spreekt de waarheid, een valse getuige strooit alleen maar leugens rond.
- 25 Een betrouwbare getuige redt levens, een valse getuige liegt en bedriegt.
- 5 Een valse getuige blijft niet ongestraft, wie leugens verkondigt, gaat niet vrijuit.
- 9 Een valse getuige blijft niet ongestraft, wie leugens verkondigt, gaat te gronde.
- 28 Een onbetrouwbare getuige spot met het recht, een goddeloze zwelgt in onrecht.

- 28 Een onbetrouwbare getuige moet de mond worden gesnoerd, maar wie vertelt wat hij weet, mag uitspreken.
- 28 Leg over een ander geen vals getuigenis af, waarom zou je liegen?
- 18 Wie een vals getuigenis tegen een ander aflegt, is als een bijl, een zwaard, een scherpe pijl.

Terechtwijzing-slaan

- 17 Wie zich laat terechtwijzen, is op weg naar een gelukkig leven, wie zich niet berispen laat, bevindt zich op een dwaalspoor.
- 12:1 Wie van onderricht houdt, houdt van kennis, wie berispingen haat, is dom.
- 18 Wie zich niet laat terechtwijzen, wachten armoede en schande, wie berispingen aanvaardt, wordt geëerd.
- 12 Een spotter wordt niet graag terechtgewezen, nooit wendt hij zich tot de wijzen.
- 32 Wie zich niet laat terechtwijzen, doet zichzelf tekort, wie berispingen ter harte neemt, wint daarbij.
- 13:1 Een wijze zoon luistert naar de lessen van zijn vader, een spotter sluit zijn oren voor berispingen.
- 5 Een dwaas veracht de lessen van zijn vader, wie berispingen ter harte neemt, is verstandig.
- 11 Als je een spotter terechtwijst, trekt die onervarene daar lering uit, als je een wijze berispt, vermeedert zijn wijsheid.
- 30 Bloedige striemen doen het kwaad verdwijnen, slagen zuiveren het innerlijk.
- 25 Sla je een spotter, dan wordt die onervarene verstandig, kastijd je een verstandig mens, dan groeien zijn kennis en inzicht.
- 12 Een wijze vermaning voor een luisterend oor is als een gouden ring, een sieraad van het zuiverste goud.
- 3 Een zweep voor het paard, een teugel voor de ezel, een stok voor de rug van een dwaas.
- 5 Beter dat je openlijk terechtgewezen wordt dan dat je uit liefde wordt gespaard.
- 6 Het verwijt van een vriend is oprecht, de kus van een vijand al te hartelijk.
- 23 Wie een ander terechtwijst, zal uiteindelijk waardering krijgen, meer dan iemand die een ander vleit.
- 29:1 Wie vaak terechtgewezen wordt en toch hardnekkig blijft, wordt plotseling geveld, zonder kans op redding.
- 17 Tuchtig je zoon, en je hebt geen zorgen over hem, hij zal je vreugde geven.

Beraad

- 15 Een dwaas denkt dat hij de juiste weg gaat, wie wijs is, luistert naar goede raad.
- 14 Door gebrek aan visie gaat het volk ten onder, een keur van raadgevers brengt het tot bloei.
- 22 Bij gebrek aan overleg mislukken plannen, ze slagen door ampel beraad.
- 10 Betweters maken ruzie, wie goede raad ter harte neemt, is wijs.
- 20 Luister naar raad, laat je onderwijzen, uiteindelijk maakt het je wijs.
- 18 Een plan komt tot stand door overleg, bereid een oorlog dus goed voor.
- 6 Voer een oorlog met beleid, je zegeviert dankzij een keur van raadgevers.

Woorden

- 10 Een verstandig mens wordt meer geraakt door een verwijt dan een dwaas door honderd slagen.
- 7 Verheven woorden passen niet bij een dwaas, leugens des te minder bij een edel mens.
- 27 Een verstandig mens is karig met zijn woorden, iemand met inzicht is bezonnen.
- 28 Een zwijgende dwaas wordt beschouwd als verstandig, men denkt dat hij wijs is als hij zijn mond houdt.
- 13 Een verstandig mens spreekt wijze woorden, een dwaas verdient de stok.
- 14 Een wijze loopt niet met zijn kennis te koop, het gebazel van een dwaas leidt tot een ramp.
- 7 De woorden van de wijzen zaaien kennis, zo niet de geest van de dwazen.
- 18 De woorden van een dwaas zijn dolkstoten, wat de wijze zegt, brengt genezing.
- 4 Kalme woorden zijn een levensboom, een valse tong vernietigt de geest.
- 11 De uitspraken van een rechtvaardige zijn een bron van leven, de woorden van een goddeloze verhullen geweld.
- 28 Een rechtvaardige denkt na voordat hij antwoordt, uit de mond van goddelozen komt alleen maar onheil.
- 19 Een veelprater begaat al snel een misstap, wie zijn tong in toom houdt is verstandig.
- 23 Wie zijn tong in toom houdt, bespaart zich in zijn leven allerlei ellende.
- 12 Wie zijn medemens kleineert, heeft geen verstand, iemand met inzicht zwijgt.
- 13 Bij een roddelaar is een geheim niet veilig, wie betrouwbaar is, hult zich in zwijgen.
- 19 Een betrouwbaar woord houdt altijd stand, een leugen slechts voor korte tijd.
- 2 Wie iets goeds zegt, voedt zich met zijn woorden, wie onbetrouwbaar is, hongert naar geweld.
- 14 Wie iets goeds zegt, voedt zich met zijn eigen woorden, van wat hij tot stand brengt, profiteert hij zelf.
- 20 Als een mens iets goeds zegt, heeft hij een gevoel van welbehagen, hij voedt zich met de vruchten van zijn mond.
- 17 Een onbetrouwbare bode brengt onheil teweeg, een betrouwbare boodschapper redt.
- 3 Wie zijn mond op slot houdt, waakt over zichzelf, wie zijn lippen hun gang laat gaan, stort zichzelf in het verderf.
- 15 Wie onnozel is, hecht aan ieder woord geloof, wie verstandig is, let op elke stap.
- 23 Elke inspanning levert iets op, loze praatjes leiden enkel tot gebrek.
- 26 Kwade gedachten zijn de HEER een gruwel, vredige woorden zijn zuiver.
- 23 Een mens vindt vreugde in een goedgekozen antwoord, de juiste woorden op de juiste tijd–hoe voortreffelijk is dat.
- 21 Wie wijs is van hart, wordt verstandig genoemd, wie op milde toon spreekt, heeft meer overtuigingskracht.
- 23 Wie een wijs hart heeft, spreekt verstandige woorden, en geeft kracht aan het betoog van zijn lippen.
- 24 Een vriendelijke uitspraak is een korf vol honing, zoet voor de ziel en gezond voor het lichaam.
- 4 De woorden van een goed mens zijn als diepe wateren, ze zijn een sprankelende beek, een bron van wijsheid.
- 21 Woorden hebben macht over leven en dood, wie zijn tong koestert, plukt daarvan de vruchten.

- 15 Goud en edelstenen zijn er genoeg, maar wijze woorden zijn een zeldzaamheid.
- 29 Voor spotters staat de straf al vast, voor de rug van dwazen ligt de stok al klaar.
- 20:1 Van wijn word je een spotter, van drank een braller, wie zich bedrinkt, verliest zijn verstand.
- 19 Bij een roddelaar is een geheim niet veilig, laat je niet in met een loslippig mens.
- 2 Een dwaas is niet geïnteresseerd in inzicht, hij wil alleen zijn eigen mening kwijt.
- 7 Met zijn woorden stort een dwaas zichzelf in het verderf, hij zet een valstrik voor zichzelf met wat hij zegt.
- 8 De woorden van een lasteraar neemt men gulzig in zich op, als een lekkernij die de buik verzadigt.
- 13 Wie antwoordt zonder eerst te luisteren, handelt dwaas en maakt zichzelf belachelijk.
- 4 Een boosdoener is gespist op kwaadaardige woorden, een bedrieger luistert graag naar verderfelijke taal.
- 20 Wie onbetrouwbaar is, vindt geen geluk, wie een valse tong heeft, stort zichzelf in het verderf.
- 11 Het juiste woord op de juiste tijd is als een gouden appel op een zilveren schaal.
- 13 Een betrouwbare bode is voor zijn opdrachtgever als een koele dronk tijdens de oogst: hij beurt hem op.
- 25 Een goed bericht uit een ver land is als koel water voor een dorstige keel.
- 6 Wie een dwaas een boodschap laat bezorgen, brengt zichzelf veel schade toe, hij is als iemand die zijn eigen voeten afhakt.
- 20 Als je zingt voor iemand die bedroefd is, is het of je je ontkleedt op een koude dag, of azijn op loog giet.
- 23 Zoals de noordenwind een striemende regen brengt, zo brengt geroddel woedende blikken.
- 2 Zoals een vogel wegvliegt, zoals een zwaluw wegwiekt, zo vervliegt een ongegronde vloek.
- 22 De woorden van een lasteraar neemt men gulzig in zich op, ze zijn een lekkernij die de buik verzadigt.
- Zilverglazuur verbergt een aarden pot, warme woorden een kwaadaardig hart. Al verbloemt iemand zijn haat met mooie woorden, hij is een en al bedrog. Al spreekt hij vriendelijk, vertrouw hem niet, zijn hart is door en door vals. Al verhult hij zijn haat met leugens, zijn kwaadaardigheid komt toch aan het licht.
- 28 Wie kwaadspreekt haat zijn slachtoffers, een vleier wil hun ondergang.
- 14 Wie zijn buurman 's ochtends luid begroet, wekt de indruk dat hij hem vervloeken wil.
- 5 Wie een ander vleit, lokt hem in de val.
- 19 Je brengt een slaaf geen discipline bij met woorden, hij begrijpt ze wel, maar stoort zich er niet aan.
- 20 Heb je weleens iemand gezien die altijd met zijn woorden klaarstaat? Voor een dwaas is er meer hoop dan voor hem.

Dwaas-Wijs

- 1 Hier volgen spreuken van Salomo. Een wijze zoon geeft zijn vader veel vreugde, een dwaze zoon bezorgt zijn moeder verdriet.
- 20 Wie met wijzen omgaat, wordt zelf wijs, wie met dwazen verkeert, is er ellendig aan toe.
- 19 Vervuld verlangen is een groot genot, een dwaas gruwelt als hij zich niet inlaat met het kwaad.
- 2 Uit de woorden van de wijzen spreekt een overvloed aan kennis, uit de mond van dwazen komt alleen maar dwaasheid.
- 8 Een wijze doet wat hem geboden wordt, een bedrieger komt ten val.
- 23 Zoals een dwaas vermaak schept in zijn slechte daden, zo geniet een wijze van zijn inzicht
- 8 Men prijst een mens naar de maat van zijn verstand, een warhoofd wordt geminacht.
- 23 Een verstandig mens loopt niet met zijn kennis te koop, dwazen strooien met hun dwaasheid.
- 15 Inzicht maakt een mens geliefd, trouweloosheid brengt hem op een kronkelig pad.
- 16 Een verstandig mens handelt met overleg, een dwaas spreidt onverstand tentoon.
- 14:1 Vrouwe Wijsheid bouwt haar huis, Dwaasheid breekt het hare eigenhandig af.
- 6 Een spotter zoekt naar wijsheid–tevergeefs, wie verstandig is, vindt zonder moeite kennis.
- 16 Een wijze is voorzichtig, hij gaat het kwaad uit de weg, een dwaas is roekeloos, en waant zich nog veilig ook.
- 18 Dwaasheid wacht wie onbezonnen leeft, een verstandig iemand wordt gekroond met kennis.
- 33 In de geest van een verstandig mens is wijsheid, zelfs onder dwazen wordt zij herkend.
- 14 De geest van een verstandig mens zoekt kennis, dwazen zwelgen in dwaasheid.
- 20 Een wijze zoon geeft zijn vader veel vreugde, een dwaas veracht zijn moeder.
- 20 Een wijze heeft een kostbare schat aan olie in huis, een dwaas verkwanselt hem.
- 21 Voor wie geen verstand heeft, is dwaasheid een vreugde, een mens met inzicht kiest de juiste weg.
- 22 Inzicht is een bron van leven, dwazen worden met dwaasheid gestraft.
- 24 Een verstandig mens heeft wijsheid op het oog, een dwaas staart weg in wazige verten.
- 18 Wie heimelijk haat is een huichelaar, wie openlijk lastert een dwaas.
- 22 Schoonheid bij een vrouw zonder verstand is een gouden ring in de snuit van een varken.
- 3 Wie verstandig is, ziet het gevaar en hoedt zich ervoor, wie onverstandig is, gaat eraan voorbij en wordt gestraft.
- 9 Spreek niet tegen een dwaas, hij veracht je verstandige woorden.
- 7 Voor een dwaas is wijsheid onbereikbaar, als de oudsten in de poort bijeen zijn, weet hij niets te zeggen.
- 9 Het wangedrag van een dwaas is zondig, een spotter wordt door iedereen verafschuwd.
- 7 Blijf uit de buurt van een dwaas, er komt geen verstandig woord over zijn lippen.
- 12 Beter dat je een berin ontmoet die beroofd is van haar jongen dan een dwaas met al zijn dwaasheid.
- 16 Wie afdwaalt van de weg van het verstand zal belanden in het rijk van de schimmen.
- 27 Het offer van de goddelozen is een gruwel, vooral als de bedoeling slecht is.
- 30 Een rechtvaardig mens plant een levensboom, wie wijs is, neemt veel mensen voor zich in.
- 14 De lessen van de wijze zijn een bron van leven, ze laten je ontkomen aan de strikken van de dood.
- 31 Wie luistert naar de lessen van het leven schaart zich onder de wijzen.

- 16 Hoeveel beter is het wijsheid te verwerven dan goud, hoezeer is inzicht te verkiezen boven zilver.
- 15 Een verstandig mens verwerft kennis, een wijze is gespitst op inzicht.
- 8 Wie zijn verstand gebruikt, heeft zijn leven lief, wie zich laat leiden door inzicht, is geluk op het spoor.
- 5 Wat omgaat in een mensenhart is als diep verborgen water, iemand met inzicht brengt het naar boven.
- 29 De pracht van jonge mensen is hun kracht, de sier van oude mensen is hun grijze haar.
- 22 Een wijze overwint een stad vol keurtroepen, hij verlamt de kracht waarop ze vertrouwen.
- 17 Schenk mijn kennis een aandachtig oor, luister naar de woorden van de wijzen. Het is goed ze vast te houden, zodat je ze altijd op je lippen hebt. Jou laat ik ze horen, nu, opdat je op de HEER vertrouwt. Heb ik niet dertig spreuken voor je opgeschreven, vol kennis en goede raad? Het is om je de waarheid te leren, waarachtige woorden, om een betrouwbaar antwoord te geven aan wie je heeft gestuurd.
- 12 Heb een open oor voor onderricht, en een open geest voor kennis.
- 23 Verwerf de waarheid en verkwansel haar niet, laat je onderrichten, verwerf inzicht en wijsheid.
- 3 Door wijsheid wordt een huis gebouwd, door inzicht houdt het stand, door kennis worden de kamers gevuld met rijke en kostbare pracht. Alleen een wijze heeft kracht, inzicht maakt hem sterker.
- 26:1 Zoals sneeuw niet bij de zomer past, en regen niet bij de oogst, zo past eer niet bij een dwaas.
- 4 Antwoord een dwaas niet met dwaasheid, word niet als hij. Antwoord hem naar zijn dwaasheid, hij moet niet denken dat hij wijs is.
- 7 Een spreuk in de mond van een dwaas is even slap als de benen van een lamme.
- 8 Wie eer geeft aan een dwaas is als iemand die de slinger om de steen knoopt.
- 9 Een spreuk in de mond van een dwaas prikt even weinig als een doorn in de hand van een dronkaard.
- 10 Wie een dwaas in dienst neemt, of een onbekende, is als een boogschutter die blindelings schiet.
- 11 Zoals een hond terugkeert naar zijn eigen braaksel, zo herkauwt een dwaas zijn dwaasheid.
- 12 Ken je iemand die zichzelf veel wijsheid toedicht? Voor een dwaas is er meer hoop dan voor hem.
- 3 Een steen is zwaar, het zand is een last, zwaarder dan beide drukt de ergernis over een dwaas.
- 12 Wie verstandig is, ziet het gevaar en hoedt zich ervoor, wie onverstandig is, gaat eraan voorbij en wordt gestraft.
- 17 Zoals men ijzer scherpt met ijzer, zo scherpt een mens zijn medemens.
- 21 De smeltkroes toetst het zilver, de oven toetst het goud, de toets voor een mens is zijn faam.
- 22 Al leg je een dwaas in een vijzel en stamp je hem tussen de graankorrels fijn, zijn dwaasheid stamp je er niet uit.
- 2 Als een land in opstand komt, werpen velen zich op als leider, slechts iemand met kennis en inzicht zorgt voor blijvende rust.
- 26 Wie op zijn eigen verstand vertrouwt, is een dwaas, wie wijsheid als leidraad heeft, ontsnapt aan alle gevaar.
- 9 Als een wijze en een dwaas voor het gerecht staan, laat de dwaas met zijn geraaskal en gesneer alles in het honderd lopen.
- 11 Een dwaas geeft uiting aan al zijn gevoelens, een wijze houdt ze in toom.

Ziek en gezond

- 25 Kommer maakt een mens neerslachtig, een hartelijk woord beurt hem op.
- 12 Almaar onvervulde hoop maakt ziek, vervuld verlangen is een levensboom.
- 10 Alleen je eigen hart kent je diepste verdriet, in je vreugde kan een ander niet delen.
- 13 Zelfs al lacht het hart, het lijdt pijn, vreugde eindigt altijd in verdriet.
- 30 Een tevreden geest geeft een goede gezondheid, jaloezie knaagt aan je botten.
- 13 Een vrolijk hart brengt een lach op het gezicht, een verdrietig hart pijnigt de geest.
- 22 Een vrolijk hart bevordert een goede gezondheid, een sombere geest verzwakt het lichaam.
- 30 Een lachend gezicht verblijdt het hart, een goed bericht verkwikt het lichaam.
- 27 Wie ontzag heeft voor de HEER leeft vele jaren langer, het leven van een goddeloze wordt bekort.
- 14 Door geestkracht overwint een mens zijn ziekte, maar wie geneest een zieke geest?
- 10 Ben je moedeloos wanneer je in het nauw zit, dan schiet je kracht tekort.

De Weg

- 7 Wie rechtvaardig is bewandelt de juiste weg, zijn kinderen zullen gelukkig zijn.
- 6 Rechtvaardigheid waakt over wie de juiste weg gaat, goddeloosheid laat de zondaar dwalen.
- 28 De weg van de rechtvaardigheid leidt naar het leven, een geëffend pad is het, vrij van de dood.
- 5 Wie rechtvaardig leeft, baant zich een rechte weg, een goddeloze legt voor zichzelf een hinderlaag.
- 9 Voor wie onberispelijk zijn weg gaat, is de HEER een vesting, wie onrecht doet, vernietigt hij.
- 9 Wie onberispelijk leeft, gaat een veilige weg, wie op kronkelpaden gaat, wordt onmaskerd.
- 29 Een goddeloze zet een trots gezicht, de oprechte gaat de weg die hij moet gaan.
- 8 Door zijn wijsheid weet de wijze welke weg hij moet gaan, dwazen bedriegen zichzelf met hun dwaasheid.
- 12 Een mens denkt de juiste weg te gaan, terwijl die eindigt bij de dood.
- 25 Een mens denkt de juiste weg te gaan, terwijl hij eindigt bij de dood.
- 10 Wie het rechte pad verlaat, wordt zwaar gestraft, wie berispingen verafschuwt, sterft.
- 29 Een boosdoener bedriegt zelfs zijn vriend, hij lokt hem op het slechte pad.

- 14 Wie afdwaalt krijgt zijn verdiende loon, een goed mens wacht een betere beloning.
- 22 Wie kwaad smeden, komen zij niet op een dwaalweg? Wie goed doen, oogsten zij geen liefde en trouw?
- 24 De levensweg van een verstandig mens voert omhoog, hij blijft op verre afstand van de diepte van het dodenrijk.
- 2 Wie de juiste weg volgt, toont ontzag voor de HEER, wie verkeerde wegen gaat, minacht hem.
- 2 Een mens kiest in zijn eigen ogen altijd de juiste weg, de HEER toetst wat hem innerlijk beweegt.
- 7 Als de weg die iemand gaat de HEER behaagt, doet hij zelfs zijn vijand vrede met hem sluiten.
- 9 Een mens stippelt zijn weg uit, de HEER bepaalt de richting die hij gaat.
- 3 Dwaasheid brengt een mens op de verkeerde weg, dan keert hij zich verbitterd tegen de HEER.
- 16 Wie de geboden naleeft, behoudt zijn leven, wie de weg van de HEER veracht, zal sterven.
- 24 De weg van een mens wordt bepaald door de HEER, wie weet zelf welke richting hij gaat?
- 5 Wie de verkeerde weg gaat, treft dorens en valstrikken aan, wie zijn leven liefheeft, blijft er verre van.
- 19 Luister, mijn zoon, en word wijs, kies de juiste weg. Ga niet om met dronkelappen, blijf bij gulzigaards vandaan. Want wie slemt en brast, wordt arm, wie altijd zijn roes ligt uit te slapen, gaat ten slotte in lompen gehuld.
- 18 Wie onberispelijk leeft, zal worden gered, wie kromme wegen gaat, komt plotseling ten val.

Heer

- 27 Ontzag voor de HEER is de bron van het leven, het hoedt je voor de strikken van de dood.
- 3 De ogen van de HEER zijn overal, zowel de goeden als de kwaden houdt hij in het oog.
- 11 De HEER bepaalt de maatstaf van het recht, hij stelt de gewichten en balans vast.
- 20 Wie goed luistert, zal het goed vergaan, wie op de HEER vertrouwt, is gelukkig.
- 33 Men werpt het lot in een mantel, de HEER bepaalt hoe het valt.
- 3 De smeltkroes toetst het zilver, de oven toetst het goud, de HEER toetst het hart.
- 22 Wie een vrouw gevonden heeft, heeft iets goeds gevonden, hij ontvangt de gunst van de HEER.
- 14 Je huis en rijkdom erf je van je voorouders, maar een vrouw met inzicht krijg je van de HEER.
- 21 Een mens maakt allerlei plannen, wat wordt uitgevoerd, is het plan van de HEER.
- 23 Ontzag voor de HEER beschermt je leven, je kunt rustig gaan slapen, er overkomt je niets.
- 12 Een oor dat hoort, een oog dat ziet, de HEER heeft beide gemaakt.
- 25 Wie God ondoordacht een belofte doet en zich pas later afvraagt of hij haar kan houden, zet een valstrik voor zichzelf.
- 27 Het licht van de HEER beschijnt de geest van de mens, het dringt door tot in zijn diepste gedachten.
- 2 Een mens kiest in zijn eigen ogen altijd de rechte weg, de HEER toetst wat hem innerlijk beweegt.
- 3 De HEER heeft liever dat je eerlijk en rechtvaardig handelt dan dat je een offer brengt.
- 30 Wijsheid, inzicht, plannen, niets houdt stand tegen de HEER.
- 31 Het paard wordt gereedgemaakt voor de strijd, de overwinning hangt af van de HEER.
- 3 Vertrouw bij je werk op de HEER, en je plannen zullen slagen.
- 4 De HEER heeft alles wat hij heeft gemaakt zijn doel gegeven, de goddelozen heeft hij voor de ondergang bestemd.
- 6 Zonden worden toegedekt door liefde en trouw, wie ontzag heeft voor de HEER mijdt het kwaad.
- 2 Een goed mens geniet de gunst van de HEER, wie kwade plannen heeft, wordt door hem veroordeeld.
- 16:1 Een mens stelt zich veel vragen, de HEER geeft het antwoord.
- 11 De HEER doorgrondt de afgrond van het dodenrijk, hoeveel te meer het hart van de mensen.
- 17 Wees niet jaloers op zondaars, heb altijd ontzag voor de HEER. Dan heb je een toekomst, je hoop gaat niet verloren.
- 12 Zeg niet: 'Ik wist het niet, 'want hij die de harten doorgrondt, het innerlijk doorziet, weet of je de waarheid spreekt. Hij vergeldt elk mens naar zijn daden.
- 21 Als je vijand honger heeft, geef hem dan te eten, als hij dorst heeft, geef hem dan te drinken. Dan stapel je gloeiende kolen op zijn hoofd, en de HEER zal je belonen.
- 18 Wie een vijgenboom met zorg omringt, zal zijn vruchten eten, wie zorg heeft voor zijn heer, wordt door hem gerespecteerd.
- 5 Een kwaadaardig mens begrijpt niets van het recht, wie de HEER zoekt, kan alles begrijpen.
- 9 Als je geen gehoor geeft aan de wet, is zelfs je gebed de HEER een gruwel.
- 14 Gelukkig is de mens die siddert voor de HEER, wie eigenzinnig is, valt ten prooi aan het kwaad.
- 13 Een arme en een onderdrukker hebben dit gemeen: de HEER gaf hun beiden het licht in de ogen.
- 25 Angst voor mensen is een valstrik, wie op de HEER vertrouwt, wordt beschermd.
- 26 Velen zoeken de gunst van een heerser, maar alleen bij de HEER vindt een mens zijn recht.
- 8 Het offer van de goddelozen is de HEER een gruwel, het gebed van de oprechten is hem welgevallig.

Vriend

- 9 Wie vriendschap zoekt, dekt fouten toe, wie ze telkens oprakelt, verliest zijn vrienden.
- 17 Een vriend is je altijd toegedaan, je broer is geboren om te helpen in tijden van nood.
- 24 Wie veel vrienden heeft, raakt snel geruïneerd, een echte vriend is meer waard dan een broer.
- 17 Bezoek een vriend alleen zo nu en dan, anders word je hem te veel en gaat hij je haten.
- 18 Zoals een dolleman maar in het wilde weg schiet, met brandende pijlen dood en verderf zaait, zo is iemand die zijn vriend bedriegt, en zegt: 'Het was maar voor de grap.'
- 9 De geur van balsem en wierook maakt gelukkig, maar zoeter voor het hart is ware vriendschap. Houd een vriend in ere, ook die van je vader, ga niet naar je broer als je problemen hebt; een vriend in de buurt is beter dan een broer ver

weg.

Koning

- 28 De luister van een koning is een talrijk volk, bij gebrek aan onderdanen gaat een machthebber ten onder.
35 Een verstandige dienaar geniet de gunst van de koning, diens woede treft de dienaar die zijn taak verwaarloost.
10 De koning spreekt Gods oordeel uit, wanneer hij rechtspreekt, faalt hij niet.
12 Koningen verfoeien goddeloosheid, rechtvaardigheid schraagt hun troon.
13 Een koning scheidt behagen in oprechte woorden, wie de waarheid spreekt, is hem dierbaar.
14 De woede van de koning is een bode van de dood, een wijze brengt hem tot bedaren.
15 Het stralende gezicht van de koning brengt leven, als een voorjaarsregen is zijn gunstbewijs.
10 Weelde past niet bij een dwaas, nog minder past het dat een slaaf heerst over vorsten.
12 Als het brullen van een leeuw, zo is de woede van een koning, als dauw op het gras, zo is zijn goedgunstigheid.
2 Als het brullen van een leeuw, zo zijn de dreigementen van een koning, wie ze in de wind slaat, brengt zijn leven in gevaar.
8 Als het recht de troon van een koning schraagt, verjaagt hij met zijn blik elke boosdoener.
26 Een wijze koning zift de goddelozen uit, hij laat het rad over hen heen gaan.
28 Liefde en trouw beschermen de koning, liefde schraagt zijn troon.
21:1 De gedachten van de koning zijn als waterstromen in de macht van de HEER, hij leidt ze waarheen hij maar wil.
11 Wie een zuiver hart heeft en beminnelijk spreekt, heeft de koning als vriend.
29 Zie je iemand die bekwaam is? Hij komt in dienst van de koning, onaanzienlijken zal hij niet dienen.
23:1 Als je bij een machtig man aan tafel zit, vergeet dan niet wie je voor je hebt. Bedwing je gulzigheid, ook al houd je van een goede maaltijd. Laat je niet verleiden door zijn lekkernijen, want je wordt erdoor misleid.
15 Mijn zoon, als je je verstand gebruikt, loopt mijn hart over van vreugde. Ik word vervuld van blijdschap als je een bedachtzaam oordeel hebt.
21 Mijn zoon, heb ontzag voor de HEER en de koning, ga niet om met wie zich tegen hen verzetten. Ze gaan plotseling ten onder, en wie weet hoe zwaar de ramp is die hen treft?
25:1 Hier volgen andere spreuken van Salomo, die de dienaren van koning Hizkia van Juda hebben gekopieerd. Eer aan God, omdat hij dingen verbergt, eer aan de koning, omdat hij dingen onderzoekt.
3 Zo peilloos hoog als de hemel, zo peilloos diep als de aarde, zo peilloos is het hart van een koning.
4 Als het zilver van onzuiverheden is ontdaan, maakt de edelsmid een prachtige vaas. Als de koning zich ontdoet van goddelozen, schraagt gerechtigheid zijn troon.
6 Gedraag je niet aanmatigend in aanwezigheid van de koning, ga niet op de plaats van een voornaam persoon staan.
7 Het is beter dat de koning je naar voren roept dan dat hij je plaats laat maken voor een edelman.
15 Een heerser laat zich overtuigen door geduld, kalme woorden breken krachtige tegenstand.
15 Een goddeloze die een arm volk onderdrukt is als een brullende leeuw, een ziedende beer.
16 Een heerser zonder inzicht onderdrukt op grote schaal, wie winstbejag haat, zal lang regeren.
4 Een koning die het recht handhaaft, houdt zijn land in stand, een uitzuiger richt het te gronde.
12 Als een heerser toegeeft aan bedrog, wordt ieder die hem dient een goddeloze.
14 Een koning die een eerlijk oordeel velst over verschoppelingen, zal nooit zijn troon zien wankelen.

Kind

- 20 Als je je vader en moeder vervloekt, wordt je levenslicht gedooft in de diepste duisternis.
24 Wie zijn zoon de stok onthoudt, haat hem, wie hem liefheeft, tuchtigt hem.
26 Ontzag voor de HEER geeft een krachtig vertrouwen, het biedt je kinderen een schuilplaats.
2 Een verstandige slaaf verdrijft een onwaardige zoon, hij deelt samen met de broers in de erfenis.
6 Kleinkinderen zijn voor grootouders de kroon op hun leven, kinderen zijn trots op hun voorouders.
21 Wie een dwaas verwekt, zal verdriet ervaren, er is geen vreugde voor de vader van een dwaas.
25 Een dwaze zoon is een groot verdriet voor zijn vader, bitterheid voor haar die hem heeft gebaard.
18 Tuchtig je zoon, dan is er hoop, zorg ervoor dat hij niet sterft.
26 Wie zijn vader mishandelt en zijn moeder wegjaagt, is een slechte zoon die zich misdraagt.
27 Mijn zoon, luister maar niet langer naar mijn onderricht als je mijn wijze woorden in de wind wilt slaan.
11 Reeds een kind laat zich kennen door zijn daden, door wat het doet, zie je of het eerlijk en oprecht is.
15 Een kind is geneigd tot dwaasheid, de stok wijst het terecht en weerhoudt het ervan.
6 Leer een kind van jongs af aan de juiste weg, en het zal er niet van afwijken wanneer het oud geworden is.
28 Verplaats geen oude grenzen, je voorouders hebben ze vastgesteld.
13 Onthoud een kind geen onderricht, van stokslagen gaat het niet dood. Sla het met de stok, en je redt het van het dodenrijk.
22 Luister naar je vader, hij die je verwekt heeft, veracht je moeder niet wanneer ze oud is.
24 De vader van een wijze is vol blijdschap, wie een rechtvaardige verwekt, is vol vreugde over hem.
25 Mogen je vader en je moeder zich verblijden, zij die je gebaard heeft zich verheugen.
26 Mijn zoon, geef me je vertrouwen, vind vreugde in de weg die ik je wijs. Want een hoer is een valkuil, een lichtzinnige vrouw een nauwe put. Ze legt hinderlagen als een rover, door haar neemt ontrouw toe.
13 Mijn zoon, eet honing, dat is goed voor je, zoete honing streelt de tong. Zie wijsheid als de honing voor je leven. Als je wijsheid vindt, heb je een toekomst, je hoop gaat niet verloren.
8 Een man die wegvlucht van zijn huis is als een vogel die zijn nest ontvlucht.

- 7 Een zoon met inzicht houdt zich aan wat hem is geleerd, wie met brassers omgaat, maakt zijn vader te schande.
3 Wie wijsheid liefheeft, geeft zijn vader vreugde, wie met hoeren omgaat, verkwanselt diens vermogen.
15 De stok en berispingen zorgen voor wijsheid, een kind dat niet wordt opgevoed, maakt zijn moeder te schande.
11 Mijn zoon, wees wijs, dan geef je mij vreugde, en heb ik een weerwoord voor wie mij beschimpt.

BORG

- 16 Stond iemand borg voor een lichtzinnig mens, neem dan gerust zijn mantel, en verpand die maar aan een ander die lichtzinnig is.
15 Wie borg staat voor een vreemde brengt zichzelf veel schade toe, wie zo'n handslag wantrouwt, weet zich veilig.
18 Wie al te makkelijk een handslag geeft, wie zomaar borg staat voor een ander, ontbreekt het aan verstand.
26 Geef niet zomaar een handslag, sta niet zomaar borg voor een schuld. Als je die niet kunt voldoen, halen ze je bed onder je vandaan.
13 Stond iemand borg voor een lichtzinnig mens, neem dan gerust zijn mantel, en verpand die maar aan een lichtzinnige vrouw.
LIEFDE 17 Wie liefdevol is, bewijst zichzelf een weldaad, wie wreed is, schaadt zichzelf.
VROUW 4 Een sterke vrouw is een krans voor haar man, een vrouw die hem te schande maakt, is als beenrot.